

Uzaktan Eğitim Sonrasında İlkokul Öğrencilerindeki Değişimlerin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

The Evaluation Of Changes In Primary School Students After Distance Education According To The Opinions Of Classroom Teachers

ÖZET

Sınıf öğretmenleri yüz yüze eğitim verirken uzaktan eğitim sürecine hazırlıksız geçiş yapmış bunun sonucunda da birçok güçlükle karşılaşmışlardır. Bu durum sınıf öğretmenlerinin yüz yüze eğitime ve uzaktan eğitime karşı düşüncelerinde büyük değişimler yaratmıştır. Bu çalışma ile sınıf öğretmenlerinin hem yüz yüze hem de uzaktan eğitim tecrübelerini karşılaştırarak her iki eğitim biçiminin ilkökul öğrencileri üzerindeki etkileri ile bu eğitim biçimlerinin güçlü ve güçsüz yönlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Yapılan araştırmanın temel problemi ise uzaktan eğitim sürecinin sonunda ilkökul öğrencilerinde ortaya çıkan değişimlerin neler olduğunun sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre ortaya çıkarılmasıdır. Çalışma 2021-2022 eğitim öğretim yılında yapılarak araştırmanın çalışma grubunu Mersin İli Tarsus İlçesinde kamu okullarında çalışan 20 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri nitel araştırma yöntemlerinden, fenomenoloji deseni kullanılarak toplanmış, veri toplamak için ise yüz yüze görüşme tekniği tercih edilmiştir. Veriler, araştırmacı tarafından yapılandırılmış görüşme formları hazırlanarak toplanmış ve içerik analizine tabi tutulmuştur. Verilerin elde edilmesi için katılımcılara “Salgın süreci öncesi ve sonrasında yüz yüze ve uzaktan eğitim karşılaştırması yaparak öğrencilerinizde gözlemlediğiniz değişimler nelerdir? Açıklar mısınız?” Sorusu sorulmuştur. Yapılan araştırmada uzaktan eğitimden yüz yüze eğitime tekrar ödnlüdüğünde, 10 katılımcı öğrencilerde akademik gerileme, 5 katılımcı okul kültürüne uyumda sorun, 3 katılımcı asosyallik ve 2 katılımcı ise öğrencilerde hareketsizlik anlamında değişimler gözlemlediklerini belirtmiştir. Araştırma sonucunda, katılımcıların görüşlerinden hem akademik hem de sosyal anlamda yüz yüze eğitimin ilkökul öğrencilerinin gelişimine daha uygun olduğu, öğrencilerin ve öğretmenlerin yüz yüze eğitimde daha mutlu oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni, Yüz yüze eğitim, Uzaktan eğitim, İlkokul

ABSTRACT

Classroom teachers have made an unprepared transition to the distance education process, and as a result, they have encountered many difficulties. This situation has created great changes in the thoughts of classroom teachers towards face-to-face education and distance education. With this study, it is aimed to reveal the effects of both education forms on primary school students and the strengths and weaknesses of these education forms by comparing both face-to-face and distance education experiences of classroom teachers. The main problem of the research is to reveal the changes that occur in primary school students at the end of the distance education process, according to the views of the classroom teachers. The study was carried out in the 2021-2022 academic year and the study group of the research consists of 20 classroom teachers working in public schools in Mersin Province Tarsus District. The data of the research were collected using the phenomenology pattern, one of the qualitative research methods, and face-to-face interview technique was preferred to collect data. The data were collected by preparing semi-structured interview forms by the researcher and subjected to content analysis. In order to obtain the data, the participants were asked, “What are the changes you observed in your students by comparing face-to-face and distance education before and after the epidemic process? Can you explain?” The question has been asked. In the research, 10 participants stated that they observed changes in students in terms of academic regression, 5 participants had problems in adapting to school culture, 3 participants stated that they observed changes in terms of asocialization and 2 participants in terms of inactivity. As a result of the research, it was concluded that face-to-face education is more suitable for the development of primary school students, both academically and socially, and students and teachers are happier in face-to-face education.

Keywords: Classroom teacher, Face to face education, Distance education, Primary school

GİRİŞ

Aniden ortaya çıkarak bütün insanlığı adeta esir alan Covid-19 salgınına karşı ülkeler, salgının yayılmasını önleyebilmek ve salgını azaltabilmek için bir biri ardına önlemler almaya başlamıştır. Bundan dolayı, günlük insan sayısının ve insan hareketliliğinin çok fazla olduğu yerler olan okullarda yüz yüze eğitimin durdurulmasına karar verilmiştir. Yaşanan bu durumlara ve alınan önlemlere destek olacak şekilde yetkililerce vatandaşlara yapılan en önemli uyarıların başında ise; vatandaşların kesinlikle evlerinde kalmaları, olağanüstü durumlar ve hayati ihtiyaçları gidermenin dışında dışarı çıkmamaları ile özellikle insanlar tarafından toplu yaşam alanlarında insanlarla aralarında mutlaka sosyal mesafe koymaları istenmiştir. Alınan tüm bu önlemlerin yanında eğitim tarafında da radikal kararlar

Yusuf Emrah Ergil ¹

Ramazan Evkuran ²

Mehmet Okur ³

Hatice Selcen Okur ⁴

İsmail Altunışık ⁵

Yakup Konca ⁶

How to Cite This Article

Ergil, Y. E., Evkuran, R., Okur, M., Selcen Okur, H., Altunışık, İ. & Konca, Y. (2023).

“Examination of Educational and Health Services Using Levels of Children Working on the Streets”, Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, 9(71):4084-4094. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/JOSH.AS.74113>

Arrival: 09 October 2023

Published: 31 December 2023

International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

This journal is an open access, peer-reviewed international journal.

¹ Öğretmen, MEB, Mersin, Türkiye.

² Öğretmen, MEB, Mersin, Türkiye.

³ Öğretmen, MEB, Mersin, Türkiye.

⁴ Öğretmen, MEB, Mersin, Türkiye.

⁵ Öğretmen, MEB, Mersin, Türkiye.

⁶ Öğretmen, MEB, Mersin, Türkiye.

alınarak okullar kapatılmış, belkide öğretmen, öğrenci ve velilerin ilk kez karşılaştığı yüz yüze eğitime ara verilmiş ve sonrasında da oldukça hızlı bir şekilde uzaktan eğitime başlanmıştır. Uzaktan eğitim sürecine bu hızlı geçiş şüphesiz eğitimin bütün paydaşlarını hazırlıksız yakalamış ve baştan sona yüz yüze eğitimde değişimi başlatmıştır.

Covid-19 salgını ile ilgili önlemlerin bütün dünyada hızlı bir şekilde tüm alanlarla birlikte eş güdümlü olarak uygulanmaya başlanması kuşkusuz eğitimle ilgili olan herkesi derinden etkilemiştir. Salgın sürecinde hızla uygulamaya geçirilen uzaktan eğitim, bu süreçte belki de tek seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır. Uzaktan eğitim sürecinin yürütülmesinde öğretmenler kilit roller üstlenerek, mesleki yeterlilikleri ve hızla değişen bu sürece uyum sağlama durumları da nispeten sınanmıştır (Saygı, 2021).

Covid-19 salgınından diğer ülkeler gibi ülkemizde derinden etkilenmiş, virüsün yıkıcılığına karşı yetkili kurumlar tarafından birçok alanda önlemler alınarak bütün yaşam alanlarında değişim ve dönüşüme neden olmuştur. Ülkemizde virüsle ilgili olarak resmi kayıtlara geçen ilk Covid-19 teşhisi 11 Mart 2020 tarihinde ulusal ve uluslararası basın aracılığı ile bütün dünyaya duyurulmuştur. Hemen akabinde Dünya Sağlık Örgütü'nde bu tarihte, ortaya çıkan salgın hastalığı pandemi olarak bütün dünyaya ilan etmiştir (WHO, 2020a). Covid-19 virüsünün en önemli ve dikkat edilmesi gereken özelliğinin insanlar arasında özellikle solunum yoluyla ortak bulunan kapalı alanlarda havadan çok çabuk ve kolaylıkla bulaşıcı olmasıdır. Bu özelliğinden ötürü salgın hastalık uzmanları bu virüsün yayılmasındaki hızın engellenebilmesi için, insanların kendilerini diğer insanlardan izole ederek, özellikle tek kullanımlık ya da Covid-19 virüsü için özel üretilmiş üst düzey özel koruyucu maske kullanmaları alınan bu önlemlere ek olarak ortak yapılan işlerde virüsün elden ele bulaşmaması için tek kullanımlık kullan at eldivenleri gibi kişisel hijyen sağlayıcı koruyucu ekipmanların kullanılması ve insanlar arasında sosyal mesafe olması gibi konularda tavsiyelerde bulunmuştur (WHO, 2020b). Bu önlemlerin nedeni yakın temasların, yüksek hareketliliğin, toplu taşıma araçlarının, toplu olarak kitlelerle yapılan etkinliklerin, ve en önemlisi özellikle okul gibi ortak kullanım alanlarının Covid-19 salgınının hızla yayılmasına neden olmasıdır.

Bütün dünya da alınan önlemleri eş güdümlü olarak uygulamaya çalışan ülkemizde de salgının hızla yayılmasını engellemek ve salgının olumsuz etkilerini azaltabilmek önlemler bir biri ardına hızlı bir şekilde uygulanmaya başlanmıştır. Bu önlemlerin en önemlisi ve en etkili olanı sayı olarak insanların en fazla bir arada buldukları yerlerden olan okullarda gerçekleştirilmiştir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de kamu ve özel okullarda uzaktan eğitime geçilerek uzaktan eğitim süreci başlatılmıştır.

Tüm insanlık 2019 yılının son günlerinde başlayan bu süreçle beraber, alıştıkları yaşamın dışında bir hayat sürmeye başladı. Bireylerin ve toplumların yaşamı bir anda alışılmadık bir şekilde değişti bununla beraber eğitim yaşamı ise aniden kimsenin tahmin etmediği yeni bir düzene geçiş yaptı. Bir yandan insanlık evde kendi kendine yetebilmeyi öğrenirken, bir yandan öğrenciler evde online eğitim görmeye başladı. Sosyallikten uzak bu yaşam tarzında insanlar evlerinde yeni hobiler edinmeye, iş yerlerine gitmeden çalışmaya, sosyal açıdan kendilerini izole etmeye çalışırken öğrenciler ise evlerinde ekran başında ders görmeye alışmaya çalıştılar. Salgının ilk başladığı süreçlerde insanlık için çeşitli zorluklar yaşansa da bir süre sonra bu değişime birçok kişi ayak uydurmaya başladı. Eğitim hayatında ise uzaktan çevrimiçi dersler artık hayatın rutin bir parçası oldu. Hatta hayatın her alanında seminerler, kurslar, online dersler eğitimin ve günlük yaşamın alışılabilir bir parçası haline geldi.

Güneş ve diğerleri (2021), yaşanan bu sürecin ilk başlarında, online çevrimiçi eğitimlere uyum sağlamaya çalışanların sadece öğrenciler olmadığını bunun yanında ders vermek durumunda kalan eğitimcilerin, çevrimiçi eğitime altyapı sağlayan kurumların da oldukça etkilendiklerini ve süreçle alakalı çeşitli zorluklar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Çevrimiçi eğitimin devamının sağlanabilmesi için teknolojik alandaki birçok değişim insanlığın yaşamını büyük ölçüde etkilemiş ve öğrenciler, öğretmenler kısacası eğitimin her alanı bu değişimden fazlasıyla payını alarak etkilenmiştir. (Akpınar, 2003).Günümüz dünyasında eğitim ve iletişim dünyasındaki teknolojik gelişmelerin harmanlanması için yoğun bir çaba sarf edilmektedir. Sebebi ise teknolojinin hem eğitime ayrılan kaynakları etkili bir şekilde kullanılmasını sağlaması hem de öğrenme ortamlarına esneklik kazandırmasıdır (Göktaş, Yıldırım ve Yıldırım, 2008). İşte bu sebeple çevrimiçi eğitimin içeriği süratle değişmekte ve gelişmektedir.

Çevrimiçi eğitim yazışma ile başlamış olsa da zamanla çeşitli kitle iletişim araçlarıyla yayılmış sonrasında internetin ortaya çıkmasıyla daha da güçlenmiş ve gelişmiştir. Böylelikle uzaktan çevrimiçi eğitim seri bir şekilde yaygınlaşmış ve her kesim tarafından kullanılmaya başlamıştır hatta yüz yüze eğitimi desteklediği açıkça görülmüştür. Bu sebeple uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimi kıyaslamak yerine yüz yüze eğitimi destekleyici olarak nitelendirmek daha doğru olacaktır. Böylelikle yüz yüze eğitimi destekleyen çeşitli, öğrenme öğretme model ve yaklaşımları, çeşitli metotlar bilgisayar ve internetle de desteklenerek uzaktan eğitimi daha kalıcı hale getirmekle birlikte öğrenmenin daha etkili gerçekleşmesini sağlayabilecektir. Fırat, (2021) uzaktan eğitimin sadece ihtiyaç duyulan bir alan olduğu için değil aynı zamanda teknoloji tabanlı esnek yapısı nedeniyle güçlenerek gelişeceğini öngörmüştür.

Alan yazında yapılan araştırmalar ve gerçekleştirilen uygulamalar incelendiğinde uzaktan eğitim ile ilgili gelişmelerin hızlı bir şekilde daha da yükseleceği görülmektedir. İnternetin hızla her alanda kullanılması, online eğitimin yaygınlaşması ve daha da önemli hale gelmesi uzaktan eğitimdeki gelişimin hızla artacağı fikrini de açıkça destekler niteliktedir. (Aydın, 2020).

Uzaktan evrim içi eğitim yapısı itibariyle yüz yüze eğitime göre daha zor koşullara sahip olduğu için dezavantajlı grupların eğitime erişimini zorlaştırabilmektedir. Aynı zamanda eğitim alanlarını çeşitlendirdiği için vazgeçilmez bir yöntem olarak da görülmektedir. Bu sebeple de uzaktan çevrim içi eğitim sunan kurumların sayısının gün geçtikçe arttığı da gözlemlenmektedir. (Karataş, 2006). Uzaktan eğitim hizmeti ülkemizde çeşitli mecralarda hatta neredeyse eğitim öğretimin her kademesinde her alanında kullanılmaktadır. Geline bu durum incelendiğinde internet temelli uzaktan eğitim uygulamalarının asıl odak noktası olduğu da açıkça görülebilmektedir. nceki uzaktan eğitim çalışmaları felsefe ve teori, öğrenen ortamı, konu sunumu, tanımlar ve modellere odaklanmaktadır (Holmberg, 1989). Ayrıca son 10 yıla bakacak olursak uzaktan eğitimin yönetim ve kurumsal iletişim, hizmet-içi eğitim, ekonomik yapı ve yapay zek, makine öğrenmesi, doğal dil işleme ve metaverse gibi güncel teknolojilerin uzaktan eğitimde kullanılması gibi içerikleri içine alacak biçimde konu yelpazesinin genişlediği açıkça görülmektedir.

EĞİTİM

lkeler adına eğitim, hem bireysel hem toplumsal aynı zamanda ekonomik ve siyasal işlevler açısından en önemli uğraşlardan ve konulardan biridir. EĞitim dünya üzerinde geçmişten günümüze var olan bütün toplumların yaşam biçimlerinin inşa edilmesinde, bireyin içinde bulunduğu toplumun kültürünün geçmişi ve geleceği arasında köprü görevi görerek aktarılmasında, ülkelerin hassasiyetle üzerlerinde durdukları milli değerlerin yeni nesillere aktarılması ve öğretilmesi hususunda ve ülkelerin kalkınmalarında en önemli ve en hassas konudur (Güvenç, 1994).

Herkes tarafından bilinen en genel tanımıyla eğitim, "insanları önceden belirlenen amaçlara göre planlı bir şekilde yetiştirme sürecidir". Bireylerin eğitim sürecinde kazandıkları bilgileri, becerileri, tutumları ve davranışlarının yanı sıra, içinde varlığını srdrdĞu ve yesi olduğu toplumun kültürel yapısına uygun olarak insanın yetişmesinde ve onun kalıcı kimliğinin oluşmasında büyük öneme sahip olan etkenlerdir (Fidan, 1996).

Uzaktan EĞitim

Uzaktan eğitim en bilinen tanımı ile öğrenen ve öğretenlerin fiziki olarak farklı ortamlarda oldukları, devletler tarafından resmi olarak yürütülen eğitim sürecinin genel olarak tanımıdır (National Center for Education Statistics [NCES, 2008]). Uzaktan eğitim uygulamaları yürütülürken eğitim görevlileri ile eğitim alanlar fiziki olarak farklı yerlerde, birbirine bağlı olan eğitim ve ğretim uygulamaları ve çeşitli teknolojilerle eğitim amacı ile birbirleriyle bağlantı kurarlar (Simonson, Smaldino, Albright & Zvacek, 2012).

Uzaktan eğitim uygulamalarının genel olarak amaçları ise, yeni eğitim ğretim imknları ortaya çıkarmak, eğitim ve ğretim ile içi bütünleştirmek, eğitimde istenmeden ortaya çıkan fırsat eşitizliğini ortadan kaldırarak fırsat eşitliğini sağlamak, bireylerin yaşam boyu öğrenmelerine olanak sağlayarak yaşam boyu öğrenmeye destek olmak, eğitim sürecine teknolojiyi eklemek, bireylere ve kitlelere daha eşit eğitim ve ğretim olanağı sunmak, istenilen eğitimi daha etkili, daha verimli ve eğitim ğretim maliyetlerini düşürerek daha uygun maliyetli kılmak olarak sıralanabilir (Cavanaugh, 2001). Bununla birlikte uzaktan eğitim bireylerin yaşlarındaki dezavantajlara, sağlık sorunlarına, eğitim alacakları kurumlara olan mesafelere, yaşanan ailevi sorunlara, zaman, mekan ve maddi sorunlar gibi bir çok nedenden ötürü, fiziki olarak eğitim kurumlarında yüz yüze eğitim ve ğretim olanağının sağlanamadığı veya bu olanakların bulunmadığı zamanlarda öğrenenlere basılı, görsel-işitsel ve elektronik materyaller kullanılarak eğitim-ğretim imknı sunan bir eğitim yöntemidir (Demiray, 1999).

21. yüzyılda dünyasında; toplumsal, kültürel, ekonomik, siyasi ve özellikle teknolojik odaklı çok önemli, hızlı değişim ve dönüşümler yaşanmaktadır (Aksoy, 2018). Yaşanan bu değişim ve dönüşümler birçok kurumu etkilediği gibi eğitim kurumlarını da etkilemektedir. Bu etkilenmeye bağlı olarak; uzaktan eğitim, teknopedogojik eğitim, e-öğrenme, harmanlanmış öğrenme, ters yüz öğrenme, dijital öğrenme, hayat boyu öğrenme adlarıyla gündeme gelen birçok yeni öğrenme yaklaşımları ortaya atılmıştır (etin ve nsal, 2020). Uzaktan eğitim özellikle salgın sürecinin şartlarından dolayı bahsedilen bu öğrenme yaklaşımları içerisinde, bireysel internet kullanımının da yaygınlaşması, internet kotalarının artması ve internet hızlarının arttırılmasına bağlı olarak çok daha fazla tercih edilmeye başlanmıştırdır (Aksoy, 2018). Uzaktan eğitim; farklı mekan ve zamanda bulunan ğretmen ve ğrenci diye adlandırılan iki kesimin, özellikle gelişmiş iletişim teknolojileriyle ortak bir merkezden yaptıkları eğitim alışmaları (Daban ve Hatırlı, 2012), bireylerin yukarıda da bahsedildiği üzere çeşitli nedenlerden dolayı, ya da dezavantajlarından ötürü yüz yüze eğitim alamayacak durumda olan bireylere ihtiyaç duydukları anda ve yeteri kadar eğitim imknının sunulmaya çalışıldığı sanal ortam (Sel, 2018), uygulayıcılar tarafından eğitim ve ğretim hızının ve eğitim seviyesinin ğrenci lehine göre düzenlenip ayarlanabildiği, eğitimi alan kişi adına öz değerlendirmelerin yapılarak

tasarlanan bir model (Kaya vd., 2004) olarak tanımlanmaktadır. Uzaktan eğitim ile birlikte yüz yüze eğitime benzer şekilde; dijital ortamda yazılı, sözlü ve görsel iletişim sunulmakta, zaman, mekan ve öğrenci sayı sınırlaması olmaksızın sanal sınıflar oluşturulabilir, eğitim alan kişilerin tıpkı yüz yüze eğitim aldıkları fiziki okullardaki gibi aidiyet duyguları karşılanmaya çalışılmaktadır (Al ve Madran, 2004; Sel, 2018). Uzaktan eğitimin üstün yanlarından bir diğeri ve en önemlisi ise hem öğretene hem de öğrenene zaman ve mekân kolaylığı sağlayarak, dijital ortamda kaydedilen derslerin ve konuların öğrenci tarafından istediği zaman ulaşarak tekrar tekrar izlemesine izin verilmesidir (Altun, 2020). Uzaktan eğitimin yukarıda bahsedilen hem öğreticiye hem de öğrenene sağladığı kolaylık ve fırsatlarından ötürü, yüz yüze eğitim vermenin olanaksızlaştığı zamanlarda ve ihtiyaç duyulduğu her anda yüz yüze eğitime bir destek olarak da oldukça rahat kullanılabilir. Ayrıca eğitimin durmasına ya da aksamasına neden olan doğal afetler, terör ve salgın hastalıklar gibi olayların sonucu olarak ortaya çıkan kriz zamanlarında uzaktan eğitim okullardaki yüz yüze eğitimin alternatifi olarak sıklıkla kullanılmaktadır (Kahraman, 2020; Türküresin, 2020). Koronavirüs pandemisi nedeniyle yüz yüze eğitim öğretim uygulamalarına ara vermek zorunda kalan pek çok ülke eğitimin kesintiye uğramadan devamını sağlamak için farklı teknolojik alt yapılarla desteklenen uzaktan eğitim uygulamalarını kullanmaya başlamıştır (Can, 2020).

Yüz Yüze Eğitim

Yüz yüze terimi TDK'ya göre "Karşı karşıya bulunma, vicahen" olarak açıklanmaktadır (TDK, 2011). Yüz yüze eğitimin açıklanmasına yönelik literatür tarandığında farklı farklı kaynaklarda birden fazla tanım yapıldığı görülmektedir. Bu tanımlamalar dikkate alınarak yüz yüze eğitim için terimler sözlüğünde, fabrikalarda uygulamalı eğitimler kapsamında meslek dersleri ile staj tamamlamak için görülen dersler hariç, örgün anlamda eğitim ve öğretim programlarında görülen hem teorik hem de uygulamalı alınan derslerin sınıf, atölye, laboratuvar gibi eğitim ortamlarında öğretmenlerle aynı anda ve aynı mekanda öğretmen gözetiminde yapılan eğitimidir (Terimler Sözlüğü, 2022). Başka bir anlatımla açıklamak gerekirse yüz yüze eğitim; insanların yakından tanıdığı ve bildiği en geleneksel yöntemdir. Duygusal ve sosyal yönden özellikle okul öncesi eğitim, ilkökul dönemindeki öğrenciler için tamamlayıcı ve destekleyici eğitimidir. Çocuğun okul kültürüyle tanışması ve sosyalleşmesini sağlamaktadır. Eğitim içeriği ve ölçme değerlendirme uygulamaları standart olan eğitim modelidir (Çerkezoğlu, 2021).

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin hem yüz yüze hem de uzaktan eğitim tecrübelerinin karşılaştırmasını yaparak, özellikle uzaktan eğitim sürecinin ilkökul öğrencilerinde yarattığı değişimlerin neler olduğunu ortaya çıkarmaktır. Her iki eğitim biçiminin güçlü ve güçsüz yönlerinin ortaya çıkarılması da çalışmanın önemini arttırmaktadır.

YÖNTEM

Bu bölümde çalışmanın amacı ve önemi, çalışmanın modeli, evreni, örnekleme ve veri toplama araçları ile verilerin analizi hakkında bilgi verilecektir.

Araştırma Modeli

Çalışma nitel araştırma yöntemi ile yürütülmüştür. Nitel yöntemler bir probleme ilişkin katılımcıların görüşlerinin derinlemesine incelenmesinde sıklıkla kullanılmaktadır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemleri kullanılarak, olaylar ve olguların doğal ortamda, bütüncül ve gerçekçi bir biçimde ortaya konmasını amaçlayan, nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilmektedir (Erjem, 2004).

Çarpar (2020), nitel araştırmada kullanılan fenomenoloji desenini, problem hakkında yüzeysel bilgi sahibi olunan veya problem hakkında bilgi sahibi olunmadığı durumlarda kullanılan fenomenler olarak tanımlar ve küçük gruplarda ayrıntılı veri toplanması açısından avantajlı olduğunu belirtir. Araştırmada uzaktan eğitimin öğretmenlerin ve öğrencilerin eğitim-öğretim süreçlerine yönelik etkileri bilinmekte, fakat durum veya olgu hakkında ayrıntılı bir bilgi birikimi bulunmamaktadır. Bu durum fenomenoloji deseninin kullanılmasına temel oluşturmaktadır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Mersin ili Tarsus ilçesinde çalışan 10 erkek 10 kadın sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Öğretmenlerin 8'i köy 12'i ise ilçe merkezinde çalışmaktadır. Araştırmaya dâhil olan katılımcılar ilçe merkezinden 3 farklı okuldan, köyden ise 2 farklı okuldan katılmaktadırlar. Yapılan araştırmanın örneklem seçiminde maksimum çeşitlik yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda tercih edilen maksimum örneklem seçiminde araştırmacılar asıl hedeften uzaklaşmayarak tersine hedefleri doğrultusunda örneklem seçmektedirler. Maksimum çeşitlilik yöntemi, araştırılan konu ya da olay hakkında farklılıkları bulup ana temada birleştirerek tanımlama yapmayı amaç edinmektedir (Neuman, 2014).

Veri Toplama Aracı

Çalışmada veriler nitel araştırma yöntemlerinde sıklıkla kullanılan görüşme tekniği ile toplanmıştır. Görüşme tekniğinde amaç, önceden hazırlanmış sorular ile kişilerin duygu ve düşüncelerini anlamak ve kişilerin öznel fikirlerini alarak araştırma konusunu tanımlamaktır (Türnüklü, 2000). Görüşme tekniği olaylara başkalarının penceresinden bakmak ve olayları anlamaya çalışmaktır. Verileri elde edebilmek için görüşme soruları, araştırma öncesinde hazırlanarak uzman görüşleri alındıktan sonra son hale getirilerek oluşturulmuştur. Araştırmada katılımcılara, “Salgın süreci öncesi ve sonrasında yüz yüze ve uzaktan eğitim karşılaştırması yaparak öğrencilerinizde gözlemediğiniz değişimler nelerdir? Açıklar mısınız? Sorusu sorulmuştur. Soru konunun kapsamını dağdıtmayacak ve nitel araştırmaya uygun olacak şekilde hazırlanmıştır.

Yapılan çalışmada katılımcılara araştırmanın kim tarafından, hangi konuda ve hangi amaçla yapıldığı konusunda bilgilendirme yapılarak katılımcılardan onay alınmıştır. Yarı yapılandırılmış soru formuna dayalı olarak gerçekleştirilen görüşmelerin süresi ortalama 30-45 dakika arasındadır.

Veriler toplanmadan önce örneklem çevresinde ön araştırma yapıp, öğretmenlerden randevu alınmıştır. Planlama yapılırken randevu zamanlarının öğretmenlerin ders saatlerine gelmemesine ve 45 dakikayı aşmamasına dikkat edilmiştir. Veri toplama aşamasında rızası alınan öğretmenler ile yapılan görüşmeler planlandığı gibi tamamlanmıştır. Görüşme esnasında katılımcıların vermiş olduğu bilgiler not tutularak kayıt altına alınmıştır. Görüşme sonrası katılım gösteren öğretmenlere, katkılarından dolayı teşekkür edilerek görüşmeler bitirilmiştir.

Verilerin Analizi

Nitel araştırmada verilerin niteliği, araştırmanın rapor haline getirilmesi ve analizinde önemli rol oynamaktadır. Nitel verileri analiz etmede başlıca amaç, toplanan verilerden anlamlar çıkararak sistemsel bir yapı oluşturmaktır. Yurdakul (2016), nitel araştırmalarda verilerin işlenmesi ve analizini zorlu bir süreç olarak ifade etmektedir. Nitel araştırmada önemli hususlardan biri de verilerin işlenmesi sürecidir. Bu süreç; deşifre (görüşme, gözlem, ses kaydı, notlar) kodlama, araştırmacı günlük yazımı ve kategori (tema) oluşturma basamaklarından oluşmaktadır (Çelik, 2020). Katılımcıların her birine görüşme sırasına göre sırasıyla K1, K2, K3, ...K20 şeklinde kodlar verilmiştir.

BULGULAR

Yapılan bu çalışma ile Covid-19 salgınında uygulanan uzaktan eğitim sürecinin sonunda, öğrencilerde gözlemlenen değişimlerin neler olduğu, yüz yüze eğitimle karşılaştırılarak, ortaya konmak istenmiştir. Konuyla alakalı olarak katılımcıların görüşlerine başvurulup katılımcılara “Salgın süreci öncesi ve sonrasında yüz yüze ve uzaktan eğitim karşılaştırması yaparak öğrencilerinizde gözlemediğiniz değişimler nelerdir? Açıklar mısınız?” sorusu yöneltilmiştir.

Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenler, veliler ve öğrenciler fazlasıyla zorlanmış, bazı öğrenciler bu süreci kolay bazı öğrenciler ise oldukça zor atlatmıştır. Yüz yüze eğitim sürecinde dahi eğitim öğretim çalışmalarında zaman zaman zorlanan öğrenciler şüphesiz hazırlıksız yakalanan uzaktan eğitim sürecinin zorluklarını çok daha derinden hissetmiştir.

Görüşme neticesinde aşağıdaki bulgular ortaya çıkarılmıştır.

Konuyla alakalı olarak 10 kadın ve 10 erkek öğretmenin görüşlerine başvurulmuş, 20 öğretmenden 10’u uzaktan eğitim sürecinin sonunda öğrencilerde akademik gerileme anlamında değişim tespit ettiğini belirtmiştir. Akademik gerilemelerle alakalı olarak katılımcılar; öğrencilerin basit cümleleri ve basit soruları anlamada zorluk çektiklerini, kalıcı öğrenmede güçlükler yaşadıklarını, yüz yüze eğitimde çok kolaylıkla anlatılabilecek ve öğretilen konularda bile öğretmede ve anlatmada zorluklar yaşadıklarını ve öğrenmenin kalıcı olmadığı konularını vurgulamışlardır.

Katılımcı 5 öğretmen ise öğrencilerin okul kültürüne uyumu konusunda değişimler yaşadığını belirtmiştir. Katılımcılar uzaktan eğitim süreci bitip tekrar yüz yüze eğitime geçildiğinde öğrencilerinin okul kültürünü unuttuklarını, okul ve sınıf kurallarına uyma konusunda büyük sorunlar yaşadıklarını belirterek bahsedilen kurallara tekrar uyum sağlamlarının uzun zaman aldığına vurgu yapmıştır.

Katılımcı 3 öğretmen ise öğrencilerde uzaktan eğitim sürecinden yüz yüze eğitime döndüğünde sosyalliğin azaldığını daha çok bireyselleşme olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin bireyselleşmeleri arttığı için yüz yüze eğitimde ve yüz yüze iletişimde çok rahat halde oynayabildikleri bir oyunu beraber kurup bu oyunu tamamlayamadıklarını dile getirmiştir.

Konu ile ilgili olarak diğer 2 katılımcı öğretmen, öğrencilerin uzaktan eğitimde sürekli ekran karşısında oturdukları için daha pasif ve hareketsiz olduklarından dolayı yüz yüze eğitime tekrar döndüğünde öğrencilerin donuklaştıklarına vurgu yapmışlardır.

Katılımcıların konu ile ilgili görüşlerine göre genel olarak, yüz yüze eğitimde olan kalıcı öğrenmelerin uzaktan eğitimde olmadığı, yüz yüze eğitimde öğrenci ve öğretmenlerin psikolojik olarak daha mutlu olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca katılımcılar, uzaktan eğitimde yapılan öğrenmelerin kalıcı hale dönüşmediğini, öğrencilerin sorumluluk duygularında azalmalar olduğunu, verilen ödevleri yapmada sorunlar olduğunu, ekran bağımlılığı, donuk yüz ifadesi oluşmaya başladığı, sürekli ekran karşısında ders yaptıkları için öğrencilerin becerilerinde gerileme konusunda değişimler gözlemlediklerini belirtmişlerdir.

Katılımcıların görüşlerinden elde edilen bulgularda uzaktan eğitimde öğrencilerin en çok, akademik anlamda sorunlar yaşadığı, öğrenmenin zorlaştığı ve öğrenmenin kalıcı hale gelmediği bulgusu dikkatleri çekmektedir.

Tablo 1’de de görüldüğü gibi, bu konu 20 öğretmene sorulmuş ve 20 öğretmenden 10’u akademik yönden değişim, 5 öğretmen okul kültürüne uyma konusunda değişim, 3 öğretmen sosyallik anlamında değişim, 2 katılımcı öğretmen ise öğrencilerdeki hareketsizlik konusunda değişim tespit ettiklerini belirtmiştir.

Tablo 1: Öğretmenlerin uzaktan eğitim sonunda öğrencilerde gözlemlendiği değişimler

Uzaktan Eğitim Sonunda Öğrenci Değişimleri	f*	%
Akademik Değişim	10	50
Okul Kültürüne uyumda Değişim	5	25
Sosyalleşmede Değişim	3	15
Hareketlilikte Değişim	2	10
TOPLAM	20	100

Akademik değişimler ile ilgili olarak bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir.

“Yüz yüze eğitim olunca öğrencilerin yüzü güldü. Uzaktan eğitim ilk başlarda öğrenciler de bir heyecan yarattı, çünkü yüz yüze eğitime göre farklı olarak geldi, ancak daha sonraları bu durum çok sıkıcı hale gelmeye başladı. Öğrencilerime öğretmekte zorlandığımı hissettim, öğrencilerde öğrenmekte zorlanıyorlardı, o yüzden yaşasın yüz yüze eğitim diyorum.” (K1)

“Yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitim karşılaştırması yaparsam, öğrencilerimin akademik olarak gelişimlerinde bir gerileme oldu. Yüz yüze eğitim de öğrencilerimizi daha iyi takip edip eksiklerini daha iyi görüp bu eksiklikleri giderebiliyordum. Uzaktan eğitim çok sanal olduğu için bu eksiklikleri çok fark edemedik o yüzden uzaktan eğitim dönüsünde öğrencilerimizde ki eksiklikleri telafi etmek çok zor ve yorucu oldu.” (K2)

“Yüz yüze eğitimin yerini uzaktan eğitimin tam anlamıyla alamayacağımı kesinlikle söyleyebilirim. Hibrit eğitim olabilir ancak yüz yüze eğitim, dezavantajlı okullarda çok önemli, eğitimde fırsat ve imkân eşitliği sağlamak adına. Sınıf ortamında öğrencilerin katılımı daha aktif, ölçme ve değerlendirmeler daha objektif, çocuklar daha başarılı oluyor. Yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitim karşılaştırması yapacak olursam öğrencilerimde hareketlilik daha da azaldı, algılamının düştüğünü söyleyebilirim, çünkü öğrenciler sürekli ekrana baktıkları için öğretmene de ekrana bakar gibi bakmaya başladılar, uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin algısında bir düşüş olduğunu gözlemladim.” (K3)

“Yüz yüze eğitimin çok daha etkili ve kalıcı olduğunu düşünüyorum. Uzaktan eğitimde çocukların hem psikolojisi hem de öğrenmeleri olumsuzdu, uzaktan eğitimde öğrencilerin yapmış oldukları öğrenmeler de kalıcılık olduğunu düşünmüyorum. Pekiştirme çalışmalarını çok iyi takip edemediğimiz için çok da başarılı sonuçlar alamadık. Yüz yüze eğitimin daha avantajlı olduğunu düşünüyorum özellikle ilkökul kademesinde.” (K4)

“Öğrencilerin yüz yüze eğitimden sonra uzaktan eğitime uyum sağlamakta çok zorlandılar, uzaktan eğitime adapte olmaya başladıktan sonra ise yüz yüze eğitime dönüşte tekrar bocaladılar. Öğrencilerimin öğrenmelerinin uzaktan eğitimde çok da iyi olmadığını gördüm. Yüz yüze eğitime geçildikten sonra bunları telafi etmek için çok fazla çaba sarf ettik, öğrenmeler hep yarım yamalak olmuştu, bu nedenle uzaktan eğitimin zaman, mekân ve materyal avantajları yanında yüz yüze eğitime göre çok daha iyi olduğunu düşünmüyorum.” (K5)

İkinci olarak en çok karşılaşılan değişim ise, öğrencilerin okul kültüründen uzaklaşmaları, okul kültürünü uzaktan eğitim sürecinde unutmaları ve tekrar yüz yüze eğitime döndüğünde okul kültürüne uymakta zorlandıkları bulgusu olmuştur.

Bu görüşleri belirten bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir.

“Salgın öncesindeki süreçte öğrencilerimizin okul kültürüne uyumları gerçekleşmişti. Uzaktan eğitimden sonra bazı öğrencilerin kuralları unuttuğu, okul kültürüne uyum sağlamada zorluk yaşadıklarını gözlemladim.” (K7)

“Salgın sürecinden sonra öğrencilerimiz tekrar okula dönüşlerinde okul kültürüne ve okul kurallarına uyum sağlamakta büyük zorluk yaşadılar.” (K8)

“Öğrencilerin sürekli evde olmaları, insan içine çıkmamaları, toplu hareket etmemeleri, grupla çalışmamaları nedeniyle öğrencilerde okul kültürüne uyum kaybolmaya başlamıştı.” (K9)

“Uzaktan eğitim sürecinde, öğrenciler de yüz yüze eğitim de kazanmış oldukları sınıf düzenine uyma ve kurallara uyma gibi davranışlar neredeyse sıfırlandı. Hepsinde bir rahatlık bir gevşeklik oluştu. Sınıf ortamında nasıl davranacaklarını unutmışlardı. Sanki hiçbir şey öğrenmemeleri gerekiyormuş gibi çok rahat davranmaya başladılar. Bu süreçte öğrencilerimin öğrenme düzeylerinde, öğrenme hızların da bir düşüş olduğunu söyleyebilirim, basit soruları cevaplayamamaya başlamışlardı.” (K16)

Bu konuyla alakalı olarak katılımcılar üçüncü sırada en çok öğrencilerde sosyalliğin azalarak bireyselliklerinin arttığını belirtmişlerdir. Bu durumla alakalı olarak katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

“Yüz yüze eğitimde okul içi ve sınıf içi uyguladığımız kurallar ve yaptığımız etkinlikleri uzaktan eğitimde uygulayamadık. Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerimiz toplu hareket etmeyi, gruba uyum sağlamayı unutmış gibiydiler, tamamen bireyselleşmişlerdi dönüşte bunları tolere etmede zorlandık.” (K6)

“Bence en büyük değişim öğrencilerdeki okul kültürüne uyum ve sosyalleşme oldu. Salgın bu iki durumu da çok etkiledi bence. Okullar açıldıktan sonra okul kültürüne uyum ve sosyalleşme sorunlarını çözebilmek için baya çaba sarf ettim ve sarf etmeye devam ediyorum.” (K11)

“Uzaktan eğitimde materyaller ve imkânlar daha iyi olsa da yüzle eğitimdeki olan sosyalleşmenin yerini tutmamıştır. Öğrenci öğretmen arasındaki sosyal ve sıcak iletişim, öğrencilerin kendi aralarındaki arkadaşlık sevgisi, uzaktan eğitimde hissedilemedi. Öğrencilerim uzaktan eğitimden döndüklerinde, oldukça bireysel davranıyorlardı, beraber oyun oynamalarında farklılıklar gözlemledim, oyun kurup gruba uyma konusunda sorunlar yaşadıklarını gözlemledim, hep beraber bir oyunu kurup ve kurdukları bu oyunu tamamlayamadıklarını gözlemledim.” (K20)

Son olarak hareketsizlik konusuna değinen katılımcıların görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

“Yüz yüze eğitimde öğrenciler ve öğretmenler daha mutlu bence. Ekran karşısında olduklarından daha sıcak, samimi, iç içe ve daha sosyaller. Uzaktan eğitimde bunların hiçbiri yoktu, sanki zorla yapılan, yapılması gereken bir sorumluluk gibiydi. Öğrenciler daha donuk, hareketsiz, mutsuz ve somurtkan olmaya başlamışlardı.” (K10)

“Uzaktan eğitimden dönüşte öğrencilerimde pasiflik ve bir durgunluk gözlemledim. Yüz yüze eğitimdeki aktif, heyecanlı, enerjik, kıpır kıpır öğrencilerimden eser yoktu, bunun izlerini bir süre yaşadım. Yüz yüze eğitime tekrar döndüğümüz süreçte birkaç ay bu şekilde devam etti, daha sonra eski hallerine yavaş yavaş dönmeye başladılar.” (K18)

TARTIŞMA SONUÇ ve ÖNERİLER

Ülkelerin eğitim sistemlerini büyük ve köklü bir değişimden geçiren Covid-19 salgınından etkilenen sektörlerden birinin de eğitim sektörü olduğu dikkat çekicidir. Ülkemizde eğitimden etkilenen bireylerin sayısının çokluğu düşünüldüğünde yapılan bu çalışmanın ve çıktılarının önemi daha da artmaktadır. Salgın sürecinde Covid-19 virüsünün olumsuz etkileriyle mücadele etmek için birçok alanda önlemler alınmış, eğitim alanında da okullar yüz yüze eğitime kapatılarak eğitim-öğretim çalışmaları uzaktan eğitim süreciyle yürütülmeye çalışılmıştır. Eğitim öğretim çalışmalarının yürütücülerini kabul edilen öğretmenlerin bu süreçte eğitim ile ilgili edindikleri tecrübeler eğitim-öğretimin geleceği özellikle de uzaktan eğitimin geleceği için büyük önem arz etmektedir. İlkokul öğrencilerinde ortaya çıkan değişimlerin tespit edilmesi amacıyla yapılan bu çalışma kapsamında, yüz yüze eğitimde tecrübeli olan uzaktan eğitim de ise yeterince tecrübe edinen sınıf öğretmenlerinin, bu iki süreci karşılaştırarak konu hakkındaki görüşleri incelenmiştir.

Eğitim öğretim çalışmalarında hem yüz yüze eğitimde hem de uzaktan eğitimde, ilkökul öğrencileri ile yürütülen eğitim-öğretim çalışmalarının yeterliliği ve niteliği öğrencilerin olağanüstü durumlarda ortaya çıkabilecek eğitimlerdeki değişimlere ve eğitim ortamlarına uyum sağlamalarına yardımcı olacaktır. Bu çalışmada katılımcıların görüşlerinden elde edilen bulgulardan yola çıkarak, uzaktan eğitim sürecinden yüz yüze eğitime geçişte ilkökul öğrencilerinin çeşitli nedenlerden dolayı akademik anlamda gerileyerek uzaktan eğitim sürecinden yeteri kadar faydalanamadıkları dikkatleri çekmektedir. Bu durumun uzaktan eğitimin dezavantajlarından dolayı ortaya çıktığı düşünülebilir. Ailelerin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapılarında ki çeşitlilikten kaynaklı olarak ortak yürütülen süreçlerden her öğrenci farklı etkilenmektedir. Nitekim yapılan araştırmada da öğrencilerin çoğunluğunun yüz yüze eğitimde akademik anlamda daha başarılı olduğu buna karşılık uzaktan eğitimde çok da başarı elde edemedikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Ceylan B. ve arkadaşlarının (2022) yılında uzaktan eğitim sürecinin ilkökul öğrencileri üzerine etkileri ile ilgili yapmış olduğu çalışmasının çıktılarına göre, maddi yönden dezavantajlı öğrencilerin eğitim

öğretim ile ilgili materyallere yeteri kadar ulaşamadığı böylelikle sürecin olumsuzluklarından daha fazla etkilendikleri ve akademik anlamda beklenen gelişmeyi gösteremedikleri sonucuna ulaşılmıştır. İlkokul öğrencilerinin fiziksel, zihinsel ve sosyal anlamda kendi öz bakımları ve öz iradelerini yerine getirmekte öğretmen yardımına daha çok ihtiyaç duymaları bu durumun nedeni olabilir. Sınıf öğretmenleri özellikle küçük yaş grubuna sahip olan birinci ve ikinci sınıftaki öğrencilerde bu dezavantajları ortadan kaldırmak için yüz yüze eğitimin daha uygun olduğunu belirtmektedir. Benzer bir çalışmanın sonucunda, Özer, Gençoğlu ve Suna (2020), avantajlardan yoksun öğrencilerin akademik olarak başarı ortaya koyamayışlarının nedenleri birçok dezavantajın etkisi olabilir, önemli olan nokta okullarda yürütülen akademik çalışmaların öğrenci başarısının merkezi bir konumda olmasından kaynaklandığını belirtmektedir. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bunlar; öğrenci velilerinin çalışma şartları, ekonomik gelirleri, eğitim seviyeleri ve öğrencilerin evlerinde bulunan eğitim ve öğretime yönelik bulunması gereken eğitim araç gereçleri ile ölçülen birçok bileşendir. (OECD, 2011; OECD, 2014).

Çalışmanın ikinci bulgusu olarak uzaktan eğitim sürecinin biterek tekrar yüz yüze eğitime geçildiği dönemde ilkökul öğrencilerinde gözlemlenen okul kültürüne uyma konusunda ki değişimdir. Katılımcılar öğrencilerinin okuldan uzak kalarak yüz yüze eğitimi, okulu ve okul kurallarını buna bağlı olarak da okul kültüründen uzaklaştıklarını belirtmektedir. Bu durumda ilkökul öğrencilerinin okul kültürüne uyumları ve okul kültürünün sürdürülebilirliği açısından yüz yüze eğitimin daha uygun olduğu düşünülmektedir. Katılımcı öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerinin birçok okul ve sınıf kuralını unuttuğunu, okula tekrar gelerek yüz yüze eğitime geçildiğinde bu kuralsızlıkların eğitim öğretim çalışmalarının yürütülmesinde sorunlar çıkardığını belirtmiştir. Yüz yüze eğitimin okul ve sınıflarda toplu olarak yapılması öğrencilerin gruba ve topluluğa uyma konusunda güdüldüğü bu durumun sonucu olarak da okul kültürünün sürdürülebildiği düşünülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin, görüşlerinden ilkökul öğrencilerinin sosyalleşmeleri açısından da yüz-yüze eğitimin daha uygun olduğu belirlenmiştir. Uzaktan eğitimin bireysel olarak sürdürülmesi ve ekrana karşı eğitim-öğretim çalışmalarının yürütülmesinden kaynaklanan durumun öğrencilerdeki sosyalleşmeyi azalttığı görülmektedir. İlkokul öğrencilerinin gelişim düzeyleri de dikkate alındığında özellikle birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin sosyalleşmeyi okullarda öğrenmeleri yüz yüze eğitimin ilkökul öğrencilerinin sosyalleşmesi açısından kritik öneme sahip olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Nitekim yapılan çalışma Can'ın (2020) yaptığı çalışması ile özellikle, ilkökul kademesindeki öğrencilerin sosyal etkileşim ihtiyacını uzaktan eğitimin karşılamadığı sonucuyla benzerlik göstermektedir. Öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci ve öğretmen-öğretmen iletişimi uzaktan eğitimde sağlıklı gerçekleşemediği yine farklı bir çalışma ile ortaya konmuştur (Muirhead, 2000). Araştırmada öğretmen görüşlerinde uzaktan eğitimle birlikte okul devam ediyor algısının oluştuğu ve öğrencilerin eğitim sürecinden kopmadığı belirtilmiştir.

Son olarak katılımcılar uzaktan eğitim sürecinin doğasından kaynaklı olarak ilkökul öğrencilerindeki hareketsizliğe ve durgunluğa dikkat çekmiştir. Öğretmenler yüz yüze eğitimde öğrencilerin özellikle fiziksel olarak daha hareketli cıvıl cıvıl olduklarını belirterek bu durumun uzaktan eğitim sürecinde olumsuz olarak değiştiğini belirtmektedir. Öğrenciler uzaktan eğitimden tekrar yüz yüze eğitime döndüğünde hareketsiz, donuk, isteksiz olarak değişmiştir. Uzaktan eğitimin ekran karşısında ve genelde akademik olarak yürütülmesinden dolayı öğrencilerin hareket kısıtlılığının bu duruma yol açtığı düşünülmektedir. Katılımcılar uzaktan eğitimden yüz yüze eğitime tekrar döndüğünde öğrencilerin daha mutlu olduğunu belirterek, bu mutluluğun yüz yüze eğitimde öğrencilerin hareket ihtiyacını daha çok karşılamalarından kaynaklandığını düşündürmektedir.

Yapılan çalışmanın sonuçlarına göre şu öneriler sunulabilir.

Eğitim sisteminin daha verimli hale gelebilmesi için uzaktan ve yüz-yüze eğitimin olumlu yönlerinden daha fazla istifade edebilmek adına branş ayırımı yapmaksızın bütün öğretmenlerin her iki eğitim sistemine olan olumlu düşüncelerin yüksek düzeyde olması gerekmektedir. Bu nedenle uzaktan eğitim sisteminin olumsuzluklarından kaynaklanan ön yargıların nedenleri yapılacak daha geniş araştırmalarla da ortaya çıkarılıp bu sorunlara karşı çözüm önerileri geliştirilebilir.

Uzaktan eğitimin yarattığı sorunların çözümü için eğitim fakültelerinde uzaktan eğitim alanında derslerin verilebileceği düşünülmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde, teknolojik ve internet altyapısı gibi sorunların çözümünde ilgili kurumların iş birliği içerisinde olması önerilmektedir. Öğretmenlerin uzaktan eğitimi sorunsuz şekilde sürdürebilmeleri ve eğitimin devamlılığı için öğretmenler teknolojik araçlarla desteklenerek eğitimsel iletişimin devamlılığı sağlanabilir.

Yüz yüze eğitimin ve uzaktan eğitimin üstün yönleri tespit edilerek, olumsuz yönleri giderilip her iki eğitim sisteminin üstünlüğüne dayalı hibrit bir eğitim sistemi kurulması yetkililere önerilebilir.

Bu araştırma; 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılında Tarsus İlçesinde belirlenmiş olan okullarda görev yapan 20 sınıf öğretmeni ile sınırlandırılmıştır. Yapılan bu araştırma az sayıda öğretmen ile gerçekleştirildiğinden, çalışma sonuçlarının daha sağlıklı olması için daha çok sayıda öğretmenle görüşmek faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akpınar, Y. (2003). Öğretmenlerin yenibilgi teknolojileri kullanımında yüksek öğrenimin etkisi: İstanbul Okulları örneği. *The Turkish Online Journal of Education Technology*, 2(2), 79-96.
- Al, U. & Madran, O. (2004). Web tabanlı uzaktan eğitim sistemleri: sahip olması gereken özellikler ve standartlar. *Bilgi Dünyası Dergisi*, 5(2), 259-271.
- Altun, E. (2020). Eğitimcilerin uzaktan eğitime yönelik pedagojik yeterliliklerinin uzaktan eğitim ders videoları aracılığıyla incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Aydın Çetinkaya, G. (2020). Covid-19 Salgını Sürecinde Öğretmenler. Erişim Adresi <https://tedmem.org/covid-19/covid-19-salgini-surecinde-ogretmenler>.
- Aytaş, G. ve Kardeş, D. (2014). Dezavantajlı öğrencilerin okuma anlama gelişimleri. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(11), 79-92.
- Banerjee, P. A. (2016). A systematic review of factors linked to poor academic performance of disadvantaged students in science and maths in schools. *Cogent Education*, 3, 1178441. doi: 10.1080/2331186X.2016.1178441
- Batıra, A. (2017). Türkiye’de cinsiyete dayalı başarı farkı. Aydın Doğan Vakfı ve Eğitim Reformu Girişimi raporu. Erişim adresi <http://www.egitimreformugirisimi.org/yayin/turkiyede-cinsiyete-dayali-basari-farki-pisa-arastirmasi-bulgulari>
- Calarco, J. M. (2014). “Coached for the Classroom: Parents’ Cultural Transmission and Children’s Reproduction of Educational Inequalities”. *American Sociological Review*, 79(5) 1015–1037. DOI: 10.1177/0003122414546931
- Can, E. (2020). Coronavirüs (covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *AUAd*, 6(2), 11-53.
- Cevizci, S., Uludağ, A., Babaoğlu, Ü. T., Karahmet, E., Vural, A., Şahin, E. M., Özdemir, H. ve Ünver, A. (2015). Dezavantajlı öğrencilerde sağlık algısının ve psikososyal becerilerin geliştirilmesi: Okul tabanlı bir müdahale çalışması. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 14(1), 39-48.
- Ceylan B, A. Alpaslan, B. Alpaslan, N. Şimşek, M. Genç, Ü. Taş, C. Gözler, H. C. Sezen, E. Yılmaz, A. Duran. (2023). Uzaktan Eğitim Sürecinde Eğitim Materyallerinin Sınıf Öğretmenleri Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *BSJ Pub Soc Sci*, 6(2)
- Clark, I. (2014). Equitable learning outcomes: supporting economically and culturally disadvantaged students in ‘Formative Learning Environments’. *Improving Schools*, 17(1), 116-126. doi: 10.1177/1365480213519182
- Çarpar, M., C. (2020). Sosyolojide iki niteliksel desen: Fenomenolojik ve etnografik araştırma.
- Çelik, H., Başer Baykal, N. ve Kılıç Memur, H. N. (2020). Nitel veri analizi ve temel ilkeleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 8(1), 379-406. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.8c.1s.16m.
- Çerkezoğlu, A. (2021). Yüz Yüze Eğitim. <https://www.sozcu.com.tr/2021/egitim/online-ve-hibrit-egitim-nedir-yuzuze-egitim-ile-arasinda-ne-fark-vardir-6756077/>
- Daban, O. & Hatırlı, S. A. (2012). Uzaktan eğitim öğrencilerinin sosyo-ekonomik özellikleri ve istihdam beklentileri: SDÜ örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 247-263.
- Dietrichson, J., Bog, M., Filges, T. ve Jorgensen, A. K. (2017). Academic interventions for elementary and middle school students with low socioeconomic status: A systematic review and meta-analysis. *Review of Educational Research*, 87(2), 243-282. doi: 10.3102/0034654316687036
- Disadvantaged Groups. (2018, 15 Mart). Disadvantaged groups. Erişim adresi <http://eige.europa.eu/rdc/thesaurus/terms/1083>

- Eğitim Reformu Girişimi.(ERG). (2017). Eğitim izleme raporu: 2016-2017. Erişim adresi http://www.egitimreformugirisimi.org/wp-content/uploads/2017/03/EIR2016-17_12.10.17.web-1.pdf
- Erjem, Y. (2005). Eğitimde yabancılaşma olgusu ve öğretmen: Lise öğretmenleri üzerine sosyolojik bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3 (4), 395-417.
- Fan, X. ve Chen, M. (2001). "Parental Involvement and Students' Academic Achievement: A Meta-Analysis". *Educational Psychology Review*, 13 (1), s.1-22. DOI: 1040-726X/01/0300-0001.
- Fırat, M. (2021). Uygulamadan Kurama Açık ve Uzaktan Öğrenme. Ankara: Nobel Akademi Yayınları.
- Fidan, N. (1996) Okulda Öğrenme ve Öğretme, Alkım Yayıncılık.
- Güneş, A., Demir, G., Derviş, H. (2001). Çeşitli Boyutları ile Uzaktan Eğitim. (Ed.) İstanbul: Hiper Yayın, sf: 212.
- Güvenç, B. (1994). İnsan ve Kültür, Remzi Kitabevi, II. Baskı.
- H. (2018). Uzaktan eğitimde merkezi sınav sistemi. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Holmberg, B. (1989). Theory and practice of distance education education. Londra ve NewYork: Routledge.
- Jewett, E. ve Kuhn, D. (2016). Social science as a tool in developing scientific thinking skills in underserved, low-achieving urban students. *Journal of Experimental Child Psychology*, 143, 154–161. doi:10.1016/j.jecp.2015.10.019
- Kahraman, M., E. (2020). Covid-19 salgınının uygulamalı derslere etkisi ve bu derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesi: temel tasarım dersi örneği. *Medeniyet Sanat Dergisi*, 6(1), 44-56.
- Karataş, S. (2006). Deneyim eşitliğine dayalı internet temelli ve yüz yüze öğrenim sistemlerinin öğrenci başarısı açısından karşılaştırılması. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(3), 113-132.
- Kaya, Z., Erden, O., Çakır, H. & Bağırşakçı, B. (2004). Uzaktan eğitimin temelleri dersindeki uzaktan eğitim ihtiyacı ünitesinin web tabanlı sunumunun hazırlanması. *The Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 3(3), 165-175.
- Little, C. A., Adelson, J. L., Kearney, K. L., Cash, K. ve O'Brien, R. (2018). Early opportunities to strengthen academic readiness: effects of summer learning on mathematics achievement. *Gifted Child Quarterly*, 62(1) 83-95. doi:10.1177/0016986217738052
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2016). PISA 2015 Ulusal raporu. Erişim adresi http://odsgm.meb.gov.tr/test/analizler/docs/PISA/PISA2015_Ulusal_Rapor.pdf
- Muirhead, W. J., ve Sawyer, R. K. (2014). Foundations of the learning sciences. In *The Cambridge Handbook of the Learning Sciences*. 21-43.
- Neuman, L. W. (2014). *Social Research Methods: Qualitative And Quantitative Approaches (Seventh Ed.)*. Pearson Education Limited.
- OECD. (2011). How do some students overcome their socio-economic background? PISA in Focus. 5. <https://www.oecd.org/pisa/pisaproducts/pisainfocus/48165173.pdf> adresinden erişildi.
- OECD. (2014). Strengthening resilience through education and skills: PISA results. Meeting of the OECD Council at Ministerial Level, Paris, 6-7 May, 2014.
- OECD. (2016). PISA 2015 Results (Volume I): Excellence and Equity in Education, PISA. Paris: OECD Publishing.
- Oral, I. ve McGivney, E. J. (2014). Türkiye Eğitim Sisteminde Eşitlik ve Akademik Başarı. Eğitim Reformu Girişimi Raporu. Erişim adresi <http://www.egitimreformugirisimi.org/turkiye-egitim-sisteminde-esitlik-ve-akademik-basari/>
- Özer, M., Gençoğlu, C. ve Suna, H. E. (2020). "Türkiye'de Eğitimde Eşitsizlikleri Azaltmak İçin Uygulanan Politikalar". *OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(2), 294-312. DOI: 10.7822/10.7822/omuefd.828176
- Saygı, H. (2021). Covid-19 pandemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 109-129.
- Sel, F. (2018). İnönü üniversitesi uzaktan eğitim öğrencilerinin çevrimiçi öğrenci bağlılık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Sindiani, A. M., Obeidat, N., Alshdaifat, E., Elsalem, L., Alwani, M., Rawashdeh, H., Fares, A., Alalwne, T., Tawalbeh, L. İ. (2020). Distance education during the COVID-19 outbreak: A cross-sectional study among medical students in North of Jordan. *Annals of Medicine and Surgery*, 59, 186-194 doi: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2049080120303411?via%3Dihub>

Terimler Sözlüğü (2022). <https://www.basarisiralamalari.com/category/terimler-sozlugu>/Erişim Tarihi:11.01.2022.

Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: görüşme.

UNICEF. (2016). The state of the world's children 2016: A fair chance for every child. Erişim adresi https://www.unicef.org/publications/files/UNICEF_SOWC_2016.pdf

WHO. (2020a). Coronavirus disease (COVID-19) Pandemic. World health Organization. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>

WHO. (2020b). WHO Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard. World health Organization. <https://covid19.who.int/>